

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 392/2010-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 27. októbra 2010 predbežne prerokoval sťažnosť D. P., t. č. vo väzbe, vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 a čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2 a čl. 152 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 8 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd, ako aj práv podľa čl. 5 ods. 3 a 4 a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Nitra pod sp. zn. 4 T 149/2009 z 21. júla 2010 a uznesením Krajského súdu v Nitre sp. zn. 3 Tos 37/2010 z 24. augusta 2010 v súvislosti s podaním žiadosti o prepustenie z 25. júna 2010 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť D. P. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 21. septembra 2010 doručená sťažnosť D. P., t. č. vo väzbe (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 a čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 1 ods.

1, čl. 2 ods. 2 a čl. 152 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 8 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), ako aj práv podľa čl. 5 ods. 3 a 4 a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Nitra (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 4 T 149/2009 z 21. júla 2010 (ďalej len „uznesenie z 21. júla 2010“) a uznesením Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 3 Tos 37/2010 z 24. augusta 2010 (ďalej len „uznesenie z 24. augusta 2010“) v súvislosti s podaním žiadosti o prepustenie z 25. júna 2010 (ďalej aj „žiadosť z 25. júna 2010“).

Zo sťažnosti sťažovateľa vyplýva, že uznesením okresného súdu sp. zn. 3 Tp 18/2009 zo 6. februára 2009 v spojení s uznesením krajského súdu sp. zn. 5 Tpo 5/2009 z 13. februára 2009 bol sťažovateľ vzatý do väzby z dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. b) a c) Trestného poriadku. V predmetnej veci bola proti sťažovateľovi 17. septembra 2009 podaná okresnému súdu obžaloba pre pokus zločinu podvodu v spolupáchateľstve podľa § 14 ods. 1 a § 20 k § 221 ods. 1 a 3 písm. a) Trestného poriadku.

Sťažovateľ podal okresnému súdu 25. júna 2010 žiadosť o prepustenie na slobodu, ktorú okresný súd uznesením z 21. júla 2010 zamietol. Proti uzneseniu z 21. júla 2010 podal sťažovateľ sťažnosť, ktorú následne písomne odôvodnil. V rámci odôvodnenia svojej sťažnosti sťažovateľ poukázal na nezákonnosť väzby, porušovanie jeho práv zaručených ústavou i medzinárodnými zmluvami, ako aj na skutočnosť, že vedľajšie trestné stíhania sú zneužívané pre podporu jeho ďalšieho zotrvania vo výkone väzby.

Krajský súd uznesením z 24. augusta 2010 sťažnosť sťažovateľa zamietol. Od podania žiadosti o prepustenie na slobodu až do nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia o nej uplynulo 57 dní, čo svedčí o tom, že súdy zúčastnené na rozhodovaní v tejto veci rozhodovali o jeho žiadosti z 25. júna 2010 neprimerane dlhý čas.

Sťažovateľ v sťažnosti navrhol, aby ústavný súd vydal tento nález:

«1. Okresný súd v konaní pod sp. zn. 4 T/149/2009 zo dňa 21. 7. 2009 v spojení s Krajským súdom v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Tos/37/2010 zo dňa 24. 8. 2010 porušil

základné práva sťažovateľa zaručené v čl. 5 ods. 3 ods. 4 „Dohovoru“, čl. 17 ods. 2 a čl. 8 ods. 2 listiny v súvislosti s právom na urýchlené rozhodovanie o zákonnosti väzby.

2. OS Nr v konaní pod sp. zn. 4T/149/2009 zo dňa 21. 7. 2009 v spojení s KS NR v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Tos/37/2010 zo dňa 24. 8. 2010 porušil základné práva sťažovateľa zaručené v čl. 46 ods. 1 Ústavy SR v spojení s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2 a s čl. 152 ods. 4 Ú SR práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety „Dohovoru“.

3. Uznesenie Krajského súdu v Nitre sp. zn. 3 Tos/37/2010 zo dňa 24. 8. 2010 zrušuje a Krajskému súdu Nitra prikazuje, aby sťažovateľa D. P. ihneď prepustil z väzby, pričom ďalšie trvanie väzby nie je ústavne akceptovateľné.»

II.

Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Sťažovateľ v neperfektnej sťažnosti namietal porušenie svojich základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 a čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2 a čl. 152 ods. 4 ústavy, čl. 8 ods. 2 listiny, ako aj práv podľa čl. 5 ods. 3 a 4 a čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením okresného súdu z 21. júla 2010 a uznesením krajského súdu z 24. augusta 2010 v súvislosti s podaním žiadosti o prepustenie z 25. júna 2010. K porušeniu označených práv malo podľa sťažovateľa dôjsť v dôsledku toho, že okresný súd a krajský súd rozhodovali o jeho žiadosti z 25. júna 2010 neprimerane dlhý čas, ako aj tým, že uznesenie okresného súdu z 21. júla 2010 a uznesenie krajského súdu z 24. augusta 2010 sú arbitrárne, resp. sa „*nejavia byť objektívnymi a nestrannými*“.

A. K namietanému porušeniu práv uznesením okresného súdu z 21. júla 2010

Ústavný súd vo svojom rozhodovaní vychádza z ústavného princípu subsidiarity svojej právomoci vo vzťahu k všeobecným súdom vyplývajúceho z čl. 127 ods. 1 ústavy, podľa ktorého rozhoduje ústavný súd o individuálnych sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb vo veci porušenia ich základných práv alebo slobôd v tých prípadoch, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

V prvostupňovom konaní vedenom okresným súdom mal sťažovateľ možnosť dovoliavať sa ochrany svojich práv a slobôd v rámci konania o sťažnosti (§ 83, § 185 až § 195 Trestného poriadku) na krajskom súde, ktorému prináleží právomoc zrušiť napádané uznesenie okresného súdu z 21. júla 2010 a vrátiť mu vec na ďalšie konanie alebo sám rozhodnúť [§ 194 ods. 1 písm. a) a b) Trestného poriadku]. Vzhľadom na princíp subsidiarity ústavný súd nemá právomoc preskúmať postup a rozhodnutie okresného súdu, pretože jeho postup a rozhodnutie preskúmal krajský súd, ktorý rozhodol o sťažnosti sťažovateľa proti uvedenému uzneseniu okresného súdu z 21. júla 2010. Z tohto dôvodu bolo potrebné sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietnuť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie a rozhodnutie.

B. K namietanému porušeniu práv uznesením krajského súdu z 24. augusta 2010

Sťažovateľ namietal v sťažnosti arbitrárnosť záverov uznesenia krajského súdu z 24. júna 2010, ktorým zamietol ako nedôvodnú jeho sťažnosť proti uzneseniu okresného súdu z 21. júla 2010, ako aj preto, že súdy zúčastnené na rozhodovaní v jeho veci nekonali v súlade s jeho právom na urýchlené rozhodovanie o zákonnosti väzby.

Ústavný súd preskúmal uznesenie krajského súdu z 24. júna 2010. Uznesením okresného súdu z 21. júla 2010 sa ústavný súd zaoberal iba v rozsahu, v ktorom sa s ním stotožnil krajský súd. V rámci odôvodnenia uznesenia z 24. augusta 2010 krajský súd uviedol: *«Súd prvého stupňa konštatoval existenciu všetkých formálnych i materiálnych podmienok výkonu preventívnej väzby. Zdôraznil, že na obžalovaného boli Okresným prokurátorom v Nitre podané ďalšie obžaloby, najmä z majetkovej trestnej činnosti. Zároveň z takéhoto druhu trestnej činnosti sú vedené proti nemu trestné stíhania v štádiu prípravného konania. Opierajúc sa o tieto závery súd prvého stupňa mal za to, že obžalovaný vlastným konaním vytvoril existenciu konkrétnych skutočností, z ktorých vyplýva dôvodná obava, že bude pokračovať v trestnej činnosti.*

Proti tomuto uzneseniu podal ihneď po jeho vyhlásení sťažnosť obžalovaný. V dôvodoch svojej sťažnosti neakceptoval odôvodnenie napadnutého rozhodnutia, pretože podľa neho rovnakými dôvodmi pre jeho zotrvanie vo väzbe bolo argumentované takmer 18 mesiacov. Mal za to, že voči nemu je porušovaná zásada prezumpcie neviny, ak jeho vedľajšie trestné stíhania sú zneužívané pre podporu jeho ďalšieho zachovania vo výkone väzby.

Požiadala, aby Krajský súd v Nitre preskúmal zákonnosť zotrvania jeho osoby vo väzbe, resp. nahradil dôvodnosť väzby prostriedkami, ktoré ponúkol súdu prvého stupňa.

Krajský súd v Nitre ako nadriadený orgán na podklade riadne a včas podanej sťažnosti oprávnenou osobou preskúmal podľa § 192 ods. 1 písm. a/, b/ Trestného poriadku napadnuté uznesenie, správnosť všetkých jeho výrokov a konanie predchádzajúce týmto výrokom a dospel k záveru, že sťažnosť obžalovaného nie je dôvodná.

Predovšetkým je nutné zdôrazniť, že vlastným konaním obžalovaného malo dôjsť k vzniku dôvodnosti trestného stíhania vedeného proti nemu, nielen v tejto veci, vedenej na Okresnom súde Nitra pod sp. zn. 4T/149/2009, ale i v ďalších, ktoré bližšie konkretizuje súd prvého stupňa vo svojom odôvodnení. Súd prvého stupňa plne rešpektoval zásadu prezumpcie neviny, pretože neuvádzal, že obžalovaný bol za konkrétne prípady vedené vedľa tejto trestnej vecí aj uznaný vinným, resp. že tieto činy aj spáchal. Konštatoval iba, že je proti nemu vedené trestné stíhanie. Tento fakt je možné vyhodnotiť pozitívne v prospech ďalšieho výkonu preventívnej väzby. V rozpore so zásadou prezumpcie neviny by však bolo použiť tieto údaje pri rozhodovaní v merite veci, napr. ako priťažujúcu okolnosť. K takémuto stavu však nedošlo. Obžalovaný na jednej strane argumentuje nedôvodnosťou väzby, dokonca jej nezákonnosťou a na druhej strane navrhuje použitie inštitútov - písomného sľubu, dohľad probačného a mediačného úradníka a prijatie peňažnej záruky, ktoré je možné aplikovať iba v tom prípade, ako to uvádza ustanovenie § 80 ods. 1 Tr. por.: „Ak je daný dôvod väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a/ alebo c/, môže súd a v prípravnom konaní sudca pre prípravné konanie ponechať obvineného na slobode alebo prepustiť ho na slobodu...“

Súd prvého stupňa nepochybil ani v konaní, ktoré predchádzalo napadnutému uzneseniu, pretože jeho postup bol súladný so základnými zásadami trestného konania z v zmysle konkrétnych ustanovení Trestného poriadku.

Z týchto dôvodov nebolo možné akceptovať argumentáciu obžalovaného uvedenú v dôvodoch jeho sťažnosti a zrušiť, či zmeniť napadnuté uznesenie.»

Okresný súd v rámci odôvodnenia uznesenia z 21. júla 2010 poukázal na viaceré konania vedené proti sťažovateľovi okresným súdom, ako aj orgánmi činnými v trestnom konaní a následne uviedol: „Vo všetkých prípadoch ide o majetkové trestné činy, zo spáchania ktorých je podozrivý obžalovaný D. P.

Na základe týchto konkrétnych skutočností je súd toho názoru, že u obžalovaného D. P., napriek tomu, že v prejednávanej veci bol vyhlásený rozsudok, voči ktorému zahlásil obžalovaný odvolanie, existujú konkrétne skutočnosti, ktoré ani v terajšom štádiu konania nepominuli, a ktoré naďalej odôvodňujú dôvody preventívnej väzby podľa § 71 odsek 1 písmeno c/ Trestného poriadku, nakoľko prepustením obžalovaného na slobodu hrozí

dôvodná obava, že bude pokračovať v trestnej činnosti, pričom súd poukazuje už na vyššie citované obžaloby podané na Okresný súd v Nitre a uznesenia o vznesení obvinenia. U obžalovaného naďalej trvá obava, že bude pokračovať v páchaní majetkovej alebo obdobnej trestnej činnosti, pretože je trestne stíhaný v ďalších trestných veciach v ktorých už boli podané obžaloby a v ďalších v ktorých prebieha vyšetrovanie v prípravnom konaní.

Súd skúmal aj ďalší prostriedok na prepustenie obžalovaného z väzby a to podľa § 80 odsek 1 písmeno b/, c/ Trestného poriadku a § 81 Trestného poriadku, tak ako to navrhol vo svojej žiadosti obžalovaný.

Vzhľadom na vyššie uvádzané skutočnosti, súd nevyužil ani alternatívne prostriedky na nahradenie väzby, keďže sľub, dohľad probačného a mediačného úradníka a peňažná záruka nepovažoval za dostatočné prostriedky na to, aby nahradili väzbu u obžalovaného a to vzhľadom na jeho osobu a povahu prejednávaného prípadu.

Vzhľadom na všetky tieto skutočnosti a okolnosti súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia, a žiadosť obžalovaného D. P. a o prepustenie z väzby na slobodu zamietol, a u obžalovaných väzbu nenahradil písomným sľubom, dohľadom probačného a mediačného úradníka a ani peňažnou zárukou.“

Po oboznámení sa s obsahom uznesenia krajského súdu z 24. augusta 2010, ako aj s obsahom uznesenia okresného súdu z 21. júla 2010 dospel ústavný súd k záveru, že oba súdy svoje rozhodnutia náležite odôvodnili. V rámci odôvodnenia uvedených uznesení súdy zúčastnené na rozhodovaní v tejto veci k dôvodom väzby sťažovateľa konštatovali skutočnosti, na základe ktorých dospeli k záveru, že tento je dôvodne podozrivý zo spáchania skutkov, ktoré sa mu kladú za vinu. Vo vzťahu k svojmu záveru o obave pred pokračovaním v trestnej činnosti poukázali na viaceré trestné konania vedené okresným súdom proti sťažovateľovi pre majetkovú trestnú činnosť spáchanú v rôznom čase, ako aj orgánmi činnými v trestnom konaní. Samotné konštatovanie existencie uvedených konaní vedených proti sťažovateľovi okresným súdom o spáchaní majetkových trestných činov sťažovateľom nie sú zásahom do prezumpcie neviny, pretože boli vyslovené s výhradami vyjadrujúcimi len stav podozrenia zo spáchania trestného činu takej intenzity, resp. stupňa, ktorý zodpovedá postaveniu jednotlivých orgánov činných v trestnom konaní a tiež štádiu trestného konania (okresný súd v rámci odôvodnenia jasne uviedol, že uvedené konania

pred okresným súdom „*nie sú skončené*“, ako aj dôsledne popísal stav konaní vedených proti sťažovateľovi pred orgánmi v činnom konaní). Z uvedeného vyplýva, že krajský súd sa v uznesení z 24. augusta 2010 zaoberal argumentáciou sťažovateľa predloženou v jeho sťažnosti a jeho závery nemožno označiť za arbitrárne.

Vzhľadom na uvedené a s prihliadnutím na ďalšie okolnosti tohto prípadu, predovšetkým na skutočnosť, že dôvody väzby sťažovateľa boli v predmetnom konaní v dôsledku aktívneho prístupu sťažovateľa k využívaniu jeho práv (o predchádzajúcej žiadosti sťažovateľa o prepustenie na slobodu bolo rozhodnuté uznesením okresného súdu sp. zn. 4 T 149/2010 v spojení s uznesením krajského súdu sp. zn. 3 Tos 25/2010 z 20. mája 2010) preskúmané zo strany všeobecných súdov pravidelne v krátkych časových intervaloch, odôvodnenie krajského súdu v tej istej veci možno považovať za ústavnoprávne akceptovateľnú alternatívu odôvodnenia.

Vo vzťahu k námietke porušenia sťažovateľovho práva na urýchlené rozhodovanie o zákonnosti jeho väzby ústavný súd poukazuje na svoju judikatúru, v rámci ktorej už vyslovil, že jednotlivé lehoty sa z hľadiska požiadaviek neodkladnosti alebo urýchlenosti posudzujú podľa všetkých okolností prípadu. V zásade však požiadavke neodkladnosti rozhodovania o žiadosti o prepustenie z väzby v zmysle čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy, resp. čl. 5 ods. 4 dohovoru nezodpovedá lehota počítaná na mesiace, ale na týždne. Tejto požiadavke preto spravidla nemôže zodpovedať lehota konania presahujúca na jednom stupni súdu dobu jedného mesiaca a ani nečinnosť trvajúca týždne (III. ÚS 255/03, III. ÚS 199/05).

Vzhľadom na uvedené podľa ústavného súdu čas, ktorý súdy zúčastnené na rozhodovaní v tejto veci potrebovali na vydanie rozhodnutia, trvajúci 57 dní nemožno považovať za neprimeraný, a preto k porušeniu práva sťažovateľa na urýchlené rozhodovanie o zákonnosti jeho väzby v uvedenom konaní nedošlo.

S ohľadom na uvedené ústavný súd sťažnosť sťažovateľa v tejto časti pri jej predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

Nad rámec tohto odôvodnenia ústavný súd uvádza, že sťažnosť sťažovateľa nespĺňala všetky náležitosti predpísané zákonom, avšak vzhľadom na to, že bola pri predbežnom prerokovaní odmietnutá, bolo už bezpredmetné, aby ústavný súd pristúpil k zaslaniu výzvy sťažovateľovi na jej doplnenie.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 21. októbra 2010